ಪಿ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ*

ಕೈವಾರನಾಡು-ಶಾಸನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಎಂಟು-ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಾಗಲೇ 'ಕೈವಾರನಾಡು' ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಚೋಳ, ಹೊಯ್ಸಳ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಕೈವಾರನಾಡು' ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಗೊಂಡು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾದ 'ಕೈವಾರ' ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು[1] ಪೌರಾಣಿಕ ಮಹತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಹಾಗೇ ಈ ಕೈವಾರ ನಾಡಿನ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾದ 'ಸೀತಿಬೆಟ್ಟವೂ' ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಬರುವ ಮುರುಘಮಲೆ, ಅಂಬಾಜಿದುರ್ಗ, ಆಲಂಬಗಿರಿ, ತಾಪಸಗಿರಿ, ಬೆಳ್ಳೂರು, ನರಸಾಪುರ, ಕಡಗತ್ತೂರು, ನೆಲವಾಗಿಲು, ಸುಗುಟೂರು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಈ ನಾಡನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಾಸನಗಳು ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೇ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದು ಕೈವಾರನಾಡು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬೀಡು, ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೈವಾರನಾಡನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಭೂಗೋಳದ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೈವಾರನಾಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ನಾಡಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮತ್ತು ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ ತಾಲೂಕಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳು, ಕೋಲಾರ ತಾಲೂಕಿನ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗ ಹಾಗೂ ಹೊಸಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಈಶಾನ್ಯದ ಮೂಲೆಯು ಕೈವಾರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರಗತವಾಗಿದ್ದವು. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಈನಾಡು ತುಸು ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಲಲ್ಲೆ ಚದುರಿದಂತೆ ಹಲವು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಬಾಜಿದುರ್ಗ, ತಾಪಸಗಿರಿ (ರಹ್ಮಾನ್ ಘಡ್), ಮುರುಘಮಲೆ, ಸೀತಿಬೆಟ್ಟಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದುವಾಗಿವೆ. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಜೀವನದಿಗಳು ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಈ ನಾಡಿನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪಾಪಾಗ್ನಿ, ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪಾಲಾರ್ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ದಕ್ಷಿಣಪಿನಾಕಿನಿ ನದಿಗಳಿಗೆ ನೀರೊದಗಿಸುವ ಪ್ರದೇಶ ಇದಾಗಿದೆ.

ಗಂಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ 'ಕಯ್ವರ ವಿಷಯ'ವೆಂದು ಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದ ಈ ನಾಡು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮತ್ತು ನೊಳಂಬರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಯ್ವರನಾಡು, ಕಯ್ವಾರನಾಡು ಎಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಒಂದು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದಿತು. ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ

* ಜಿ.ಬಿ.ಚಿ-೫೧೦, ೧೨ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಜವಾಹರ್ ನಗರ್ ೩ನೇ ಸೆಕ್ಟರ್, ಮಾರತ್ತಹಳ್ಳಿ. ಬೆಂಗಳೂರು. ೫೬೦೦೩೭

1. ಸು.ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೩೦-೧೮೪೦ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ನಾರೇಯಣಪ್ಪ ಎಂಬ ಕವಿ ಹಾಗೂ ಯತಿವರ್ಯರ ಸಮಾಧಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕೈವಾರದ ತಾತಯ್ಯನವರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಅನೇಕ ಸಮಾಜೋಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿದೆ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಔಷಧ ಸಸ್ಯಗಳವನ ಹಾಗೂ ಮೃಗಾಲಯವನ್ನುಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೊಳಂಬವಾಡಿಯಾದ ನಿಗರಿಲಿ ಚೋಳಪಾಡಿಯ ಕೈವಾರ ನಾಡೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಗೊಂಡರೆ, ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಚೋಳರ, ಹೊಯ್ಸಳರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈವಾರನಾಡು ನಿಗರಿಲಿ ಚೋಳಮಂಡಲದ ಒಂದು ನಾಡಾಗಿ ಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದಿತು.[2] ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೦೧-೨೮ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈವಾರನಾಡೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ನಾಡುಗಳು 'ಹೆಸರ್ ಕುಂದಾಣಿ ರಾಜ್ಯ'ದ ಭಾಗವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ 'ನಿಗರಿಲಿ ಚೋಳಮಂಡಲ'ವೆಂಬ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗ ನಾಮವು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರೆದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೦೦ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೈವಾರನಾಡು ನಾಡಿನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಾಗಣನ ಚಾವಡಿಯರಸುನಾಡೊಳಗಣ ಕೈವಾರಸ್ಥಳವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಗೊಂಡಿತು. ಆಗ ಕೈವಾರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಲಂಬಗಿರಿಯು ಅಂತರಗತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೩೯ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶವು ರಣದುಲ್ಲಾಖಾನ್ ಮತ್ತು ಮರಾಠರ ಷಹಜಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಕೈವಾರ ಸ್ಥಳವು ಹೊಸಲು ಚಾವಡಿಗೆ ಸಲುವ ಏಳುನಾಡು ಒಳಗಣ ಕೋಳಾಲಸೀಮೆಯ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೋಸಲೆವಂಶದ ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾ ರಾಜಾಧಿರಾಜರು ಶ್ರೀ ಮುಲುಕೋಜಿ ರಾಜರಿಗೆ ಮಿರಾಸಿ ಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದ ವಿವರ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೭೫ರ ಆಲಂಬಗಿರಿ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಕೈವಾರನಾಡು ಮೊದಲಿಗೆ ಮಹಾಬಲಿಬಾಣರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಂಗ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ನೊಳಂಬರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮುಮ್ಮಡಿ ಗೋವಿಂದ(೮೦೬)* ನೊಳಂಬರ ಇರಿವ ನೊಳಂಬ (೯೫೦), ಚೋಳ ದೊರೆಗಳಾದ ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳ (೧೦೧೭), ಮಹೇಂದ್ರಚೋಳ (೧೦೬೩) ಕುಲೋತ್ತುಂಗ ಚೋಳ(೧೦೭೫), ವಿಕ್ರಮಚೋಳ(೧೧೨೦) ಹಾಗೂ ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಗ ಹೊಯ್ಸಳ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯನೆಂಬ ನಾಡಗೌಡ(೧೧೪೩), ನಂತರದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೦೦ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯ ಗಂಗಪೆರುಮಾಳ್ (೧೨೫೦),[3] ವಿಜಯಗೊಂಡಚೋಳ ಇಳವಂಜಿರಾಯರಾದ ಕೂತ್ತಾಂಡುದೇವರ ಮಗನಾದ ವಾಸುದೇವ(೧೨೬೩), ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಜ ಚೆಲುವ ಗಂಗನ ಮಗ ಕರಿಯಗಂಗ ಪೆರುಮಾಳ್ (೧೨೭೯), ಗಂಗ ಪೆರು ಮಾಳನ ಮಗ ವಾಸುದೇವ (೧೨೮೦), ಗಂಗಪೆರುಮಾಳ್ (೧೨೮೪), ವೀರಗಂಗನ ಮಗ ಮಲ್ಲೆಪೆರುಮಾಳ್ (೧೨೮೫), ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯನೆಂಬ ಗಂಗಪೆರುಮಾಳ್(೧೨೮೫) ಕೊನ್ನೈಕೂರುನಾಡಿನ ಮಾಂಡಲಿಕ ನಾಲೆಗಣ್ಡಾನ್ ರಾಘವದೇವ(೧೨೮೯) ಎಂಬುವವರು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧಿರಾಜನ ಉಲ್ಲೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜರಂತೆ ಆಳಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇವರು ಹೊಯ್ಸಳರ ಅಧೀನ ರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯ, ಇಳವಂಜಿರಾಯ ಹಾಗೂ ಕೊನ್ನೈಕೂರುನಾಡಿನ ಮಾಂಡಲಿಕರು ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿರಾಯರ ವಂಶೀಯರಿಗೆ ಕೋಳಾಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಗಂಗನ ವಂಶೀಯ ರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರೂ ಸಹ ಮೂಲತಃ ಗಂಗ ವಂಶೀಯರೇ ಆಗಿದ್ದು, ಗಂಗ ಪೃಥಿವೀಪತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಚೋಳರ ಮಾಂಡಲಿಕರಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವರು, ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಂಡಲಿಕರಾಗಿ ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ತಮಿಳು ಗಂಗರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಮನಾಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಧಿಕಾರ ಮೊಟುಕುಗೊಂಡು, ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಯಾಯಿತು. ರಾಮನಾಥನ ನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡನಾಯಕರಾದ ಸಿಂಗಯದಂಡನಾಯಕ, ವಲ್ಲಪದಂಡ ನಾಯಕರುಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೪೦ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಾದ ಬುಕ್ಕರಾಯ(೧೩೪೪), ದೇವರಾಯ(೧೩೪೭), ವೀರಕಂಪಣ (೧೩೬೧-೬೨), ಕಂಪಣ ಒಡೆಯನ ಮಗ ಜೊಮ್ಮಣ್ಣ ಒಡೆಯ (೧೩೭೫), ಕಠಾರಿ ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಗರಾಯ (೧೪೬೭), ಅಚ್ಯುತರಾಯ (೧೫೩೮) ಮುಂತಾದವರ ಆಡಳಿತ ಈ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇದೇ

---

2 ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೬೫ರ ನೆಲವಾಗಿಲು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನವು ಕೈವಾರನಾಡು ವಿಜಯರಾಜೇಂದ್ರಮಂಡಲದ ಭಾಗವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

3 ಈತನಿಗೆ ಅಣ್ಣನಂಕಕಾರ, ದುಷ್ಟರಾಧಿತ್ಯ, ಚೆಲುವ ಗಂಗ, ರಾಜನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಗಳಿದ್ದವು.

* ಆವರಣಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಗಳುಲಭ್ಯಶಾಸನದ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯರ ವಂಶೀಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಿರುವುದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಮನಗಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿನ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು ಸುಗುಟೂರು ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೩೯ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಮರಾಠರ ವಶವಾಗಿ ಶಂಭೋಜಿರಾಜರ ಪುತ್ರರಾದ ಮಲಕೋಜಿರಾಜರಿಗೆ ರಾಜಶ್ರೀ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಆಳಿಕೆ ಈ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿದೆ. (ಶಿವಾಜಿ ೧೬೭೭ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಾಗೀರನ್ನು ಗೆದ್ದಾಗ ತನ್ನ ದಿವಂಗತ ಸೋದರನಾಗಿದ್ದ ಶಂಬೋಜಿಯ ಮಗ ಮಲಕೋಜಿಗೆ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು).

ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾದ ಕೈವಾರವನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸ್ಥಳಮಹಿಮೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಏಕ ಚಕ್ರಪುರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಭೀಮನು ಬಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವಿದೆಂದೂ, ಸಮೀಪದ ಬೆಟ್ಟದ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೀವು ರಕ್ತ ಸೋರುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಅಲ್ಲದೆ ಭೀಮನು ಓಡಾಡಿರಬಹುದಾದ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಜನರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವುದು ಅಸಾಮಾನ್ಯವೇನಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥ ಕಥೆಗಳು ಇವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕೈವಾರ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಾದ ಕಯ್ವರ ಕಯ್ವಾರ, ಕೈಯ್ಯವಾರ, ಕೈವಾರ, ಕಯಿವಾರ, ಕೈಯಿವಾರ, ಕೈಬಾರ, ಕೈವರ, ಕಯವಾರ, ಕೈವಲ್ಯಪುರಿ ಎಂಬ ರೂಪಗಳು ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕೈವಲ್ಯಪುರ > ಕೈವಾರವೆಂದು ಹ್ರಸ್ವೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಥಳನಾಮ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾತಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವು ಇರುವ ಭೂ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕಯಪೂರ> ಕಯವರ > ಕಯ್ವರ > ಕೈವಾರವಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಯ/ಕಯಂ ಎಂಬ ಪದವು ಕೊಳ, ಜಲಾಶಯ ಇಲ್ಲವೇ ಜನಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಭೂಭಾಗ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ತುಳು ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೈವಾರವು ಜಲಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಸ್ಥಳನಾಮವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೈವಾರ ಸಮೀಪದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ನೀರೀನ ಹೊಂಡಗಳಿದ್ದು ಆ ಹೊಂಡಗಳ ನೀರು ಖನಿಜಯುಕ್ತವೆಂದೂ ಔಷಧಿ ಗುಣವುಳ್ಳದೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಬದುಕು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದೇವರು, ದೇವಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಆ ಸಂಬಂಧದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಇತರ ಕಡೆಗಳಂತೆ ಕೈವಾರನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೈವಾರದ ಅಮರನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಭೀಮೇಶ್ವರ, ನಕುಲೇಶ್ವರ, ಸಹದೇವೇಶ್ವರ ಹಾಗೂ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯರ ಗುಡಿಗಳು., ಸೀತಿಬೆಟ್ಟದ ಶ್ರೀಪತೀಶ್ವರ, ಶ್ರೀಭೈರವದೇವರ ಗುಡಿಗಳು, ಸುಗುಟೂರಿನ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಆಗ್ನೇಯದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊತ್ತನೂರಿನ (ಇರುಗಸಂದ್ರ) ಇರುಗೇಶ್ವರ, ಕಡಗತ್ತೂರಿನ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ನರಸಾಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಬಾಣೇಶ್ವರ, ನೆಲವಾಗಿಲ ಧರ್ಮೇಶ್ವರ, ಬೆಳ್ಳೂರಿನ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ, ಆಲಂಬಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟರಮಣ, ಮುರುಘಮಲೆಯ ಮುರುಘಾದೇವಾಲಯ ಮುಂತಾದವು ಮುಖ್ಯವಾದುವಾಗಿದ್ದು, ಈ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಚೋಳ, ಹೊಯ್ಸಳ, ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೆರನಾದ[4] ಪೂಜಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದಾನದತ್ತಿಗಳು ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ರಚನೆ, ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಲ್ಲದೆ ತ್ರಿಶೂಲ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೮೪ರ ಶಾಸನ ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೯೪ರ ಶಾಸನ ನಾಯಮ್ಬಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿ

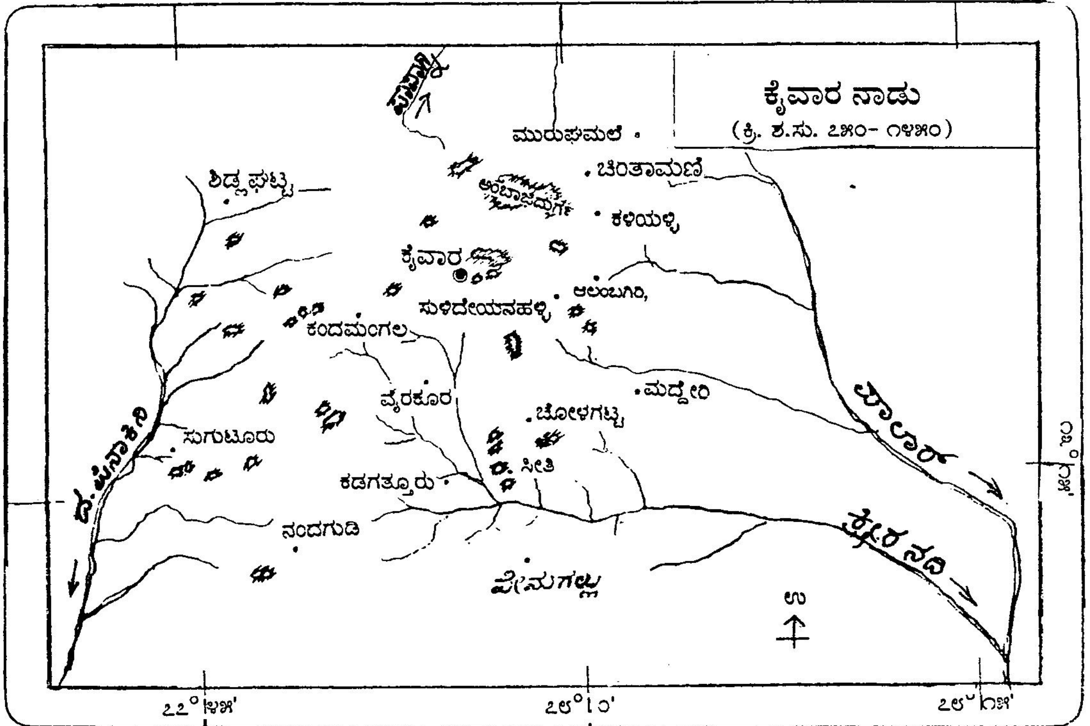
4 ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ದತ್ತಿಗಳು ರಾಜನಿಗೆ, ದತ್ತಿನೀಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವಾಗಲೆಂದೂ, ಜನ್ಮದಿನದಂದು ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ನಡೆಯಲೆಂದೂ, ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಕತ್ತಿ ಹಾಗೂ ತೋಳಿಗೆ ಜಯ ದೊರಕಲೆಂದು, ದೀಪ, ದೂಪ, ಗಂಧ, ಅಂಗರಂಗಭೋಗ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಾಸೋತ್ಸವ, ರಥೋತ್ಸವ, ತಿರುಮಾಲದಂಡೆ, ಧ್ವಜಾರೋಹಣ, ಗರುಡೋತ್ಸವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ತ್ರಿಶೂಲ ಸ್ಥಾಪನೆ ಶಿವಶಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದೇಶನದ ಕುರುಹು ಎನ್ನಬಹುದು.

ದೇವಾಲಯದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದುಂಟು. ಸುಗುಟೂರಿನ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಶಾವ್ಮೆಯಚಾರಿ ಎಂಬುವವನು ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆತನಿಗೆ ಏಕಭೋಗವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು ೫೦೦ ಕುಳಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಗದ್ದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿ ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಸೀತಿಬೆಟ್ಟದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮೋಜ, ಕೆಂಪೋಜ, ಕೂತೋಜ, ಭೈರು ಎಂಬವವರಿಗೆ ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ದತ್ತಿಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೈವಾರನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಅಂದಿನ ಆಳರಸರು ಷಟ್ಕರ್ಮ ನಿರತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನೇಕ ಅಗ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸುಳಿದೇವನಹಳ್ಳಿ> ಶೆಯಂಗೊಂಡ ಚೋಳ ಚತುರ್ವೇದಿಮಂಗಲಂ, ವೆಳ್ಳಿಯೂರು > ಚಿನನಾಥ ಚತುರ್ವೇದಿಮಂಗಲಂ, ಸುಗ್ಗುಟೂರು > ಅರುಮೋಳಿದೇವ ಚತುರ್ವೇದಿ ಮಂಗಲ=ಅಹಿಚ್ಛತ್ರಪುರ, ಬೆಳ್ಳೂರು > ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಚತುರ್ವೇದಿಮಂಗಲ ಮುಂತಾದವು ಶಾಸನೋಕ್ತ ಅಗ್ರಹಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಸೀತಿಬೆಟ್ಟದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಛತ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನಗಳು ವಿವರ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಮಾನವ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಅವನು ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ತಾನೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಅರಿತದ್ದರಿಂದ. ಆ ಕಲೆಯೇ ಕೃಷಿ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ನೀರು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕಾಡಾರಂಬಕ್ಕೆ (ಹೊಲ, ಬೆದ್ದಲೆ, ದೇವಮಾತೃಕೆ) ಮಳೆಯ ನೀರೇ ಆಶ್ರಯ. ತೋಟ, ಗದ್ದೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆ, ಬಾವಿಗಳ ರಚನೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೂ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳ ರಚನೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೪೫ರ ಓಬಳೇನಹಳ್ಳಿ ಶಾಸನ ಕರುಣಾಕರ ಸಮುದ್ರ ಎಂಬ ಕೆರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಸೀತಿಬೆಟ್ಟದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ

ಮುಳ್ಳುಕುಂಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ತೂಬನಿಕ್ಕಿ ಕೀಳೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಿದ್ದಿದ ಗದ್ದೆಯೊಳಗೆ ದೇವರ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಭಾಗ ಕೊಡುವುದು., ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಅಧಮ ನೆಲವೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಳೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆರೆತುಂಬಿ ಒಡೆದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯದ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಬುದು ಎಂದು ಸ್ಥಾನಮಾನ್ಯ ದತ್ತಿಯ ವಿವರ ಬಂದಿದೆ. ಅದೇ ಸ್ಥಳದ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಪೆರುಮಾಳ್ ಚೆಟ್ಟಿ ಎಂಬುವವನು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಿವರವಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೫೦ರಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಲಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಿಂಣ್‌ಗಣೀ ಚಾವುಡೆಯ ಗಾವುಂಡನು ಕೆರೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೆರೆಗಳ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲದೆ, ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ.

ಸುಗುಟೂರಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನಬಿಟ್ಟ ಶಾಸನವೊಂದು ದೇವಾಲಯದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೇದಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಪಾದರಿ, ಪುನ್ನಾಗ, ಕೀಜುಕಮಂಜರಿ, ಪಾರ್‍ಯೆಯಾರ, ಮಂಗಿಲಿ, ಶೀದಲೆ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೆ ಕೈವಾರನಾಡಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂತೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೬೨ರ ಕೈವಾರದ ಶಾಸನವು ಆ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಗಾವುಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳು ಉಭಯನಾನಾದೇಶಿ, . . . ಹದಿನೆಂಟು ಸಮಯದವರು ಸೇರಿ ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ ಸಂತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಆ ಸಂತೆಗೆ ಮಾರಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಆತನ ಸೋದರ ಪೆರಿಯನಾಯನ ಎಂಬುವವರನ್ನು ಪಟ್ಟಣಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ನೊಣ್ಣುಂಗುಳಿಯು(ನಂದಗುಡಿ, ಹೊಸಕೋಟೆ ತಾ ||) ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿನ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಉಪ್ಪು, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ, ಅಡಿಕೆ, ವೀಳೆಯದೆಲೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಸೀರೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ತೊತ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಲು ಶಾಸನಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಕುದುರೆ, ಮರಿಕುದುರೆ, ಎತ್ತು, ಎಮ್ಮೆ, ಆನೆ ಮೇಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ- ಅವೂ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ವೀರರು. ಅಂತೆಯೆ ಆ ವೀರ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ ವೀರಗಲ್ಲು, ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ನೆತ್ತರ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೈವಾರನಾಡಿನ ವೀರಪರಂಪರೆಯ ಮುಕುಟಮಣಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಗಾವುಂಡಿ' ಈಕೆ ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಸರಕ್ಕನೂರ ಮಾಚಗಾವುಂಡನ ಮಗಳು. ಈಕೆ 'ಸಱಕ್ಕನೂರ ಎಮ್ಮೆರ್ ತುಱುಪರಿದಟ್ಟಿ ಪುಯ್ಯಲ್ಪರಿದು ಪಗಿರೆಯಲ್ದಟ್ಟಿ ಕಾದಿ ತುಱುವಂಮೆಟ್ಟಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ್ಗ' ಸೇರಿದಳು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೭೬ರ ನರಸಾಪುರದ ಶಾಸನವು ಕುಮಾರಾನ್ಸ್ಯ, ಕಾಟ್ಟುಮಯ್ಯ, ಚೋಳ ಮಾಯಲಟ್ಟಿ ಎಂಬುವವರು ವೆಳ್ಳಿಯೂರಿನ ಊರಳಿವಿನಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಅಣ್ಣೆಯೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವೊಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದ ಶಾನಯನ್ ಎಂಬ ವೀರನಿಗೆ ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಶ್ರೀ ವಲ್ಲಾಳ ಪೊಯ್ಸಳ ಮಾಣಿಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿರಾಯನು ನತ್ತಲಪಟ್ಟಿ (ನೆತ್ತರಕೊಡುಗೆ)ವಾಗಿ ಮೂರು ಖಂಡಗ ಗದ್ದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿನೀಡಿರುವ ವಿವರ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೧೨ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೋಲಾರದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರು ಉಗ್ರ ತಮಿಳು ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರವಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೈವಾರನಾಡಿನ ಸುಗುಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ನಲ್ಲೂರಿನ ಮುಖ್ಯನಾದ ಪಸರಾಂತ ಉದಯ ಮಾರ್ತಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಮಾರಯನ್‌ನು 'ಕುವಳ್ಳೈ ತಂತಿರನ್' (ಸೇನಾಪತಿ) ಆಗಿದ್ದು ಈತ ಶುದ್ಧ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಣತನೂ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತನೆಂದೂ ಗ್ರಾಮ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತಮಿಳು ಜನರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಗುಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨-೧೪ನೇ ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಶಾಸನಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದು.

ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿವರಗಳ ಆಗರವಾಗಿರುವ ಕೈವಾರನಾಡು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗವಾಗಿ ಮೆರೆದಿತ್ತು. ಈ ನಾಡಿನ

ವಿಕ್ರಮ ಚೋಳಪುರ(?) ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ ಒಂದು ನೆಲೆವೀಡಾಗಿದ್ದಿತು. ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥನಗಳಿಗೆ ಇಂಬು ನೀಡಿದ್ದ ಕೈವಾರನಾಡು, ಅನೇಕ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ತಾಣಗಳ ಬೀಡು ಆಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕೈವಾರದ ನಾರೇಯಣ ಯತೀಂದ್ರರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಕೈವಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ನಿಚ್ಚಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲಿದೆ.

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ, ಸಂಪುಟ XI, X, XVII

ಮೈಸೂರು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ವರದಿ-೧೯೩೫

ಸ್ಥಳನಾಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ವಿ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ, ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೮೭

ಸುಗುಟೂರು ವೀರಶೈವ ಅರಸುಮನೆತನ, ಪಿ.ವಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೯೪.